

Thorvald Staunings tale om ulovlige strejker og "arbejdsspørgsmålet"

Taler

Thorvald Stauning
Kontrolminister og formand for
borgerrepræsentationen

Dato

20. november 1919

Sted

Folketinget

1 Arbejdsspørgsmaal

Ulovlige strejker m. v.

- 5 Flere ærede Medlemmer tilhørende det konservative Parti eller Partiet Venstre har beskæftiget sig med Arbejdsspørgsmaal, hvilket i og for sig ikke er urimeligt, tværtimod glædeligt; thi de Anliggender, der angaar Arbejderforhold, trænger sig i vore Dage stærkt paa, det forekommer mig naturligt, at det sker lige saa vel herhjemme som andre Steder. Efter alt det, der er foregaaet i Krigsaarene,
- 10 kan man ikke vente, at Arbejderne engleblidt skulde underkaste sig de Vilkaar, der maatte blive budt dem, naar Prisstigningen paa Livsfornødenheder saaledes overvælder Befolkningen, som det er sket, og sket ikke mindst efter Krigens Afslutning. Det er saare forstaaeligt, at der bliver Brydninger, Uro, og at en vis Misfornøjelse breder sig i Befolkningen med paafølgende Krav om Afhjælpning
- 15 af de Forhold, hvorover der klages.

- Trods alt, hvad der nu kan siges om Uroen i Arbejderverdenen, maa det dog utvivlsomt erkendes, at de danske Fagforeninger i Hovedsagen har indtaget et forsvarligt Standpunkt, et Standpunkt, som ogsaa er blevet anerkendt og fulgt
- 20 af de mange Tusinde Medlemmer. Der er vist meget Maadehold, og som Regel har Fagforeningerne da ogsaa lyttet til de Fordringer om at tage Hensyn til almene Samfundsinteresser, som blev gjort gældende. At der kan paavises Undtagelser fra denne almindelige Regel, berettiger ikke til den almindelige Fordømmelse af Arbejderne, som er kommet til Orde baade her i denne Sal og
- 25 udenfor, og berettiger heller ikke til en haardhændet Fremgangsmaade, som hist og her er blevet anbefalet, idet en haardhændet Fremgangsmaade jo ikke blot vil ramme dem, der maatte have vist sig hensynsløse over for Samfundet, men nødvendigvis ogsaa maa komme til at ramme adskillige, som maaske har vist sig

30 fuldt hensynsfulde. Endelig kan der, som allerede sket fra Statsministerens Side, paapeges vægtige Grunde, som gør visse af de nævnte Undtagelsestilfælde i hvert Fald forklarlige, selv om man ingenlunde finder Anledning til at forsvare de Handlinger, som dog har deres naturlige Forklaring.

35 Drager vi imidlertid en Sammenligning mellem Forholdene i Danmark og dem i andre Lande, saa er der vistnok Grund til at erkende, at Samfundet herhjemme som Helhed har meget lidt Grund til Besværinger. De alvorlige Udskejelser, der i Fjor virkede opskræmmende, rettedes jo dog ikke mod Arbejdsgiverne, men fortrinsvis mod Socialdemokratiet herhjemme; saa nogen større Grund til
40 Besværinger fra Samfundets Side synes der ikke at være.

De Talere, som har beskæftiget sig med Strejkerne, og hvad der iøvrigt kaldes Uro, har ikke søgt at forklare sig Aarsagerne og har heller ikke søgt at anvise brugbare Midler til Afhjælpning af de Vanskeligheder, der kan paapeges. Men
45 man har her i Tinget, som det ogsaa er sket udenfor Tinget, kastet sig over Arbejdsløshedskasserne. Disse synes at være blevet den Syndebuk, hvorover den opsamlede Harme nu skal udgydes. Det ærede 7de Medlem for Hjørring Amt (Johan Knudsen) og det ærede 9de Medlem for Odense Amt (Jensen-Sønderup) har, suppleret af mange andre Medlemmer, ført i Hovedsagen den samme Tale, som er blevet refereret for nylig fra et større Møde af Industriens Arbejdsgivere.
50 Det forekommer mig ganske uberettiget at tillægge Arbejdsløshedskasserne Skylden for daarlig Moral, manglende Arbejdsvilje o. s. v. Hvis man undersøger de paagældende Forhold nærmere, vil det vise sig, at der er uhyre lidt Grundlag for en saadan Anklage, og at det er ganske uberettiget, naar det ærede 7de
55 Medlem for Hjørring Amt taler om en Fortolkning af Loven, der har fremkaldt en Udvikling, der kaldes Statssyndikalisme. Der foreligger ikke nogen saadan Fortolkning af Loven, og der foreligger slet intet, som berettiger til at tale om, at der af de af Staten kontrollerede Arbejdsløshedskasser drives nogen Art af syndikalistisk Virksomhed.

60 Arbejdsløshedsforsikringen er ganske absolut en Foranstaltning af Samfundsinteresse. Det er ikke alene for de arbejdsløses Skyld, man har gennemført Loven om Arbejdsløshedskasser med Tilskud af Staten. Det er utvivlsomt lige saa meget for Arbejdsgivernes Skyld og af Hensyn til hele
65 Samfundet, at denne Lov i sin Tid er gennemført og de paagældende Tilskud tilsagte Arbejdsløshedskasserne, og jeg har da heldigvis ogsaa forstaaet, at der er en vis Grad af Enighed om, at Arbejdsløshedskasserne i og for sig skal

70 opretholdes. Jeg ønsker at betone overfor Bemærkninger, der er gjort, at de
næppe kan opretholdes under væsentlig andre Former end dem, de fik ved
Loven af 1907.

75 Paa Arbejdsgivernes Industrimøde i forrige Uge har den Taler, der beskæftigede
sig med Emnet Arbejdsløshedsunderstøttelse, angrebet Loven af 1907 og selve
det Princip, hvorover Arbejdsløsheds forsikringen er bygget, og han har fremsat
den Paastand, at Kassernes betydelige Omsætning, Millioner af Kroner,
administreres, uden Kontrol, af Kassernes Ledere, der er identiske med
Fagforeningernes Ledere. Jeg forstaar meget godt Tendensen i den Udtalelse,
Hensigten med den; men jeg protesterer afgjort imod Berettigelsen af at paastaa
80 — saaledes som det her er gjort i en stor offentlig Forsamling af en Mand, der
burde vide Besked med Forholdene at Arbejdsløshedskassernes store
Omsætning administreres af en enkelt Leder af Arbejdsløshedskassen uden
Kontrol af nogen Art. Der udøves — foruden den Kontrol, der øves af
Arbejdsløshedskassernes egne Ledere — af Arbejdsløshedsinspektoratet og af
85 Indenrigsministeriet en gennemgribende, baade principiel og regnskabsmæssig
Kontrol med alt, hvad der gaar igennem Arbejdsløshedskasserne. Det er derfor
ikke forsvarligt paa et Møde, som der i den Grad tillægges Betydning, som
Tilfældet er med disse Møder, at udsætte Kassernes Ledere og Statens
Embedspersonale, Inspektion og Revision, for den Mistanke, som saadanne
90 Sigtelser kan paaføre dem, en Mistanke, som kan brede sig ud i den store,
almindelige Befolkning, naar man ser ansete Folk fremsætte slige Sigtelser.

Under Forhandlingerne her i Salen saavel som paa Arbejdsgiver mødet har man
ganske særlig angrebet den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse. Jeg har
95 det Indtryk, at man tillægger den midlertidige Lov om ekstraordinær
Understøttelse alt for megen Betydning, og at man gør sig Umage for at tillægge
den mere Betydning, end den har, i de Retninger, jeg før nævnede, i Særdeleshed
af moralsk Karakter. Saa kæmpemæssige har Understøttelserne efter den
midlertidige Lov dog ikke været, at de skulde friste store Dele af Befolkningen til
100 Dovenskab og Bedrageri.

Jeg maa overfor disse Angreb minde om, hvorledes hele dette Forhold med den
ekstraordinære Understøttelse har udviklet sig. Saaledes som det artede sig her i
Landet, i ganske særlig Grad fra Begyndelsen af Aaret 1917, maa det utvivlsomt
105 anerkendes, at den ekstraordinære Lovgivning var paakrævet, hvis man da ikke
bevidst vilde tilstræbe en Tilstand, hvorunder Arbejderne blev drevet ud i det,

der med en historisk Vending hedder Fortvivlelsens Selvhjælp. Jeg maa saaledes minde om, at Arbejderne her i Landet i de første Krigsaar bar meget betydelige
110 Byrder uden at faa de Indrømmelser, som de egentlig havde haft Krav paa. De Løntillæg, Arbejderne opnaaede i de to første Aar, 1915 og 1916, var saa minimale, at de aldeles ikke dækkede de Tab, som Dyrtiden paaførte de arbejdende Klasser i Samfundet. Dette medførte ganske naturligt, da en stor Arbejdsløshedsperiode truede og ogsaa indtraf, at Arbejderne ikke havde den
115 Modstandskraft, de maaske vilde have haft, hvis de ikke havde maattet bære saa store Tab i forudgaaende Aar. De kunde derfor ikke klare sig ved Hjælp af den Arbejdsløshedsforsikring, der i alle Enkeltheder var baseret paa normale Tilstande.

120 Med Hensyn til Aarsagen til den Arbejdsløshed, der indtraadte, maa det endvidere erindres, at forskellige nødvendige foranstaltninger greb stærkt ind i Arbejdsforholdene; jeg minder saaledes om de Indskrænkninger, det af ernæringsmæssige Grunde var nødvendigt at foretage paa Ølbrygningens og Spiritustilvirkningens Omraade, og paa forskellige Felter greb Staten ind og
125 medvirkede til Arbejdsløshedens Forøgelse. Det var alt sammen nødvendige Foranstaltninger, men for Arbejderne som saadanne kunde det være temmelig ligegyldigt, om Foranstaltningerne var berettigede eller uberettigede; det, der skete for dem, var, at de blev drevet ud i Arbejdsløshed. Endnu voldsommere end disse Foranstaltninger fra Landets egen Side virkede den udvidede Blokade
130 af 1. Februar 1917. Dermed standsedes Raastoftilførselen, og i Løbet af kort Tid fik Arbejdsløsheden et Omfang, som den heldigvis aldrig har haft her i Landet; og ikke blot blev Omfanget betydeligt, men ogsaa Arbejdsløshedens Varighed for de enkelte blev saa stor, at ogsaa det tidligere havde været noget ukendt. Vi naaede op til et Antal af 70 000 arbejdsløse, og for mange Tusinder af disse 70
135 000 varede Arbejdsløsheden halve, ja, i adskillige Tilfælde i hele Aar af den Periode, i hvilken vi havde den omfattende Arbejdsløshed, nemlig et Par Aar.

Overfor denne Tilstand kunde man fornuftigvis ikke nøjes med at anvise 6 Ugers Normalunderstøttelse af 6, 9 eller 12 Kr. pr. Uge, efter at Dyrtiden havde
140 drevet Priserne paa Livsfornødenheder op i de Højder, som er bekendte. Man kunde heller ikke vente, at de Forsikringskasser, som Arbejdsløshedskasserne er, skulde være i Stand til at opfylde deres almindelige forpligtelser, naar et saa mægtigt Antal arbejdsløse paa een Gang meldte sig; de var jo bygget paa helt andre statistiske Tal end dem, der kom til at foreligge i disse Aar. Andre
145 Forsikringskasser reserverer sig overfor katastrofale Tilstande, og denne Ret maa

man da formentlig ogsaa erkende, at Arbejdsløshedskasserne havde. Og hvad der gjaldt Arbejdsløshedskasserne i Retning af manglende Evne til at modstaa det Tryk, som den store Arbejdsløshed maatte medføre, gjaldt naturligvis ogsaa
150 de Nødhjælpsinstitutioner, vi har i Samfundet som Hjelpekasser, Københavns Understøttelsesforening o. desl.; de vilde aldeles ikke kunne have magtet Opgaven, hvis man havde anvist dem at træde hjælpende til ved siden af den obligatoriske Forsikring, thi Arbejdsløsheden kom ikke blot til at omfatte dem, der havde forsikret sig, men ogsaa nogle Tusinde Arbejdere, som ikke tidligere
155 havde været besjælede af den Pligtfølelse, som de forsikrede Medlemmer havde vist ved at tegne Forsikring i Arbejdsløshedskasserne. Disse Mennesker, der altsaa var uorganiserede og uforsikrede, kunde man have henvist til Hjelpekasserne, eventuelt til Fattigvæsenet; men det vilde have været lidet rigtigt at gøre det sidste, og Henvisningen til Hjelpekasserne vilde ganske have sprængt
160 Hjelpekassernes Mulighed for overhovedet at administrere denne Virksomhed; de vilde aldeles ikke have kunnet magte denne Opgave, og hvis de endelig var blevet tvunget til at paatage sig den, vilde der for Alvor være blevet Tale om ukontrolleret Brug af offentlige Midler.

165 Jeg minder endvidere om, at allerede da den første Lov om ekstraordinær Spiritusafgift gennemførtes, Loven af 26. Marts 1917, blev det erkendt, at Nødvendigheden for ekstraordinær Hjælp til trængende meldte sig under de Forhold, som Verdenstilstanden havde skabt. I Lovens § 9 blev det nemlig udtrykkelig fastslaaet, at et vist overskydende Beløb, som var paaregnet, skulde
170 anvendes til Afhjælpning af de ved Arbejdsløshed og andre forhold opstaaede Nødstilstande. Da Nødvendigheden saa forelaa, da Arbejdsløsheden tog det nylig nævnte Omfang, gik man til Loven af 27. Oktober 1917 om ekstraordinær Hjælp til arbejdsløse. At man i denne Lov slettede den saakaldte Karenstidsbestemmelse, Bestemmelsen om, at man i 12 Maaneder skulde have
175 været Medlem af en Arbejdsløshedskasse og skulde have arbejdet en vis Tid i Faget, før man kunde oppebære Understøttelsen, kan man vel meget godt nu bagefter erkende ikke just var den heldigste Foranstaltning. Men selvfølgelig er det paa den anden side i forhold til de mange Tusinde arbejdsløse en temmelig underordnet Ting, at der i en Del Tilfælde som følge af denne Karenstidens
180 Ophævelse kan være fremkommet Misbrug af Arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Naar jeg imidlertid har hørt Klagerne fremsætte her, og naar jeg læser den før nævnte Tale fra Industrimødet eller hører paa anden Maade om Statssyndikalismen, synes det, som om alt former sig til Bebrejdelser mod

Regeringen, som om alt, hvad der er foretaget af ekstraordinær Virksomhed til Bekæmpelse af Nød som følge af Arbejdsløshed, var Foranstaltninger, som denne Regering havde iværksat. Det er saaledes uberettiget saaledes at vende alle sine Angreb et bestemt Sted hen; thi baade den Bestemmelse, som jeg nylig
190 erkendte maaske ikke burde have været taget i Oktober 1917, og alle øvrige Bestemmelser vedrørende ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse, ogsaa den Lov, der nu gælder, og som, paa visse Felter i hvert fald, forøger Understøttelsen betydeligt — alt dette er jo gennemført under Medvirken fra alle Sider i den højere Rigsdag. Følgelig maa alle bære deres Part af Medansvaret
195 for, hvad der — mere eller mindre af Misforstaaelse eller under Indtryk af Humanitet — ved den større Liberalitet, man saaledes ved at slette Karenstidsbestemmelsen udviste overfor dem, der ikke var forsikrede, kan være medført af uheldige Konsekvenser. Det maa virkelig alle tage som det, det er: en Følge af en Situation, hvor vi nødvendigvis maatte handle saaledes, som det
200 skete, fordi saa og saa mange Tusinde Mennesker var kastede ud i Arbejdsløshed uden Mulighed for at kunne klare sig selv, og uden at vi havde Mulighed for at henvise dem til andre betryggende Institutioner end netop Arbejdsløshedskasserne.

205 Senere, ved Loven af 1918, er Karenstidsbestemmelsen genindført, og de uheldige Virkninger, der har kunnet spores af Loven af 1917, er ganske utvivlsomt for længst ophørt; thi de ganske faa arbejdsu villige, der slap ind ved Ophævelsen af Karenstidsbestemmelsen, findes sikkert ikke mere i Arbejdsløshedskasserne. Der er paa Grund af Mulighederne for at anwise Folk
210 Arbejde sket en saadan Sigtning, at de, der virkelig af Naturen, om jeg saa maa sige, er uvillige til Arbejde, ikke længere kan finde Plads indenfor Arbejdsløshedskasserne, fordi de formentlig maa have nægtet at paatage sig der Arbejde, der har kunnet anvises dem. I hvert fald er det en Kendsgerning, at adskillige, som paa den her omhandlede Tid kom ind i Kasserne, atter er
215 kommet ud af dem.

Trods dette høres Talen om disse Misbrug fremdeles. Men de Eksempler, der gives, er ikke mange og ikke særlig overbevisende. Her i Salen er der, saa vidt jeg har kunnet følge med, overhovedet ikke fremført positive Eksempler; men dette
220 er sket paa det Arbejdsgivermøde, til hvilket jeg ogsaa maa gøre et Par Bemærkninger. Der taltes der om en Undersøgelse, som var foretaget, og hvorved det var godtgjort, at trods det, at der var Tusinder af arbejdsløse, kunde der ikke skaffes ganske enkelte Arbejdere til Arbejdet i visse Fag. Jeg har set, at

225 den samme Udtalelse om en Undersøgelse blandt 10 000 Arbejdere er fremsat af andre paa andre Møder. Jeg ved slet ikke, hvad det er for en Undersøgelse, man saaledes taler om. Jeg har ikke haft Lejlighed til at betragte denne Undersøgelse, den Maade, hvorpaa den er foretaget, eller Resultaterne af den. Formodentlig er det en ganske ensidig Bedømmelse, der er foretaget af Arbejdsgiverforeningen.

230 Men hvis man ved denne Undersøgelse fra Arbejdsgiverforeningens Side mener at have konstateret Misbrug, hvorfor er saa disse Misbrug ikke blevet indberettet paa behørig Maade til det Ministerium, der har med disse Sager at gøre?

235 Det siges uden videre, at arbejdsløse, hvem der anvises Arbejde, undlader at tage Arbejdet eller forlader det straks efter at have paa begyndt det. Det er en Vending, som man kan møde adskillige Steder, og af Paastanden om, at medens der er mange Tusinde arbejdsløse, er det ikke muligt at finde 4 Kvinder til at sortere Klude eller at finde enkelte Arbejdere til anden Virksomhed, maa man

240 altsaa forstaa, at disse mange Tusinde arbejdsløse, efterhaanden som der anvises dem Arbejde, ganske ugenert nægter at gaa i Arbejde. Hvorledes er nu det sande Forhold? Det er selvfølgelig ganske anderledes. Den Undersøgelse, som her er Tale om, og hvis Form jeg aldeles intet kender til, udover hvad jeg har læst i Referatet af de paa gældende Taler i Arbejdsgivermødet, kan jeg ikke indlade

245 mig paa, da den, som sagt, aldeles ikke er forebragt paa rette Sted. Derimod har jeg ladet forespørge hos Arbejdsanvisningsdirektoratet, som jo ved, hvorledes forholdet er, idet der, naar der anvises Arbejde, er Pligt for Arbejdsgiveren til at anmelde, om vedkommende Arbejder er kommet, og ogsaa en Pligt til at anmelde, om vedkommende har forladt Arbejdet straks efter.

250 Det viser sig da, at der i Maanederne September—Oktober 1919 — jeg har blot valgt disse sidste to Maaneder — i saavel København som Provinserne gennem den offentlige Arbejdsanvisning er anvist 18 961 mandlige og kvindelige Arbejdere. Man maa altsaa, efter hvad der siges, formode, at næsten alle disse har

255 nægtet at gaa i Arbejde; thi det er jo, som man siger, ikke muligt at faa blot 4 Kvinder til at sortere Klude. Og hvorledes er saa det sande Forhold? Det er dette, at af disse 18 961 mandlige og kvindelige Arbejdere er 266, nemlig 224 i København og 42 i Provinserne, udeblevet fra det anviste Arbejde. 266 af de 18 961 — det er altsaa alt, hvad man i saa Henseende kan dokumentere for 2

260 Maaneder. Af de 18 961 har saa 192, nemlig 125 i København og 67 i Provinserne, atter forladt Arbejdet kort efter, at de er gaaet i Arbejde. Men det bliver stadig ganske faa Tilfælde, mellem $\frac{1}{2}$ og $1\frac{1}{2}$ pCt., hvor Folk har undladt

at gaa i Arbejde eller har forladt Arbejdet kort efter, at det var paabegyndt.

265

Men selv disse, i forhold til det samlede Antal anviste, meget smaa Tal er ikke de endelige. Hvis vi kunde undersøge Grundene til, at de paagældende er udeblevet eller har forladt Arbejdet, saa vilde vi faa at se, at disse Tal, de 266 og de 192, meget hurtig vilde blive reduceret til endnu mindre. I det Øjeblik

270

Arbejdsanvisningskontoret sender Ordre til en arbejdsløs om at gaa i Arbejde, kan den paagældende muligvis selv have skaffet sig Arbejde uden endnu at have faaet dette anmeldt til Kontoret, og dette kan altsaa være Grunden til, at han ikke har søgt det Arbejde, der anvises ham. Det kan ogsaa tænkes, at den paagældende ligger syg og desuagtet staar indskrevet paa Arbejdsanvisningens

275

Liste over arbejdsløse. Der kan endvidere for en arbejdsløs tænkes dette, at han kan være rejst bort, maaske for at søge Arbejde ude i en Nabokommune. Det kan ogsaa hænde — det sker dog —, at Brevkortet kan være forsinket eller ikke kommer den rette Adressat i Hænde. Der skal ikke saa forfærdelig mange af den Slags Ting til for at reducere Tallet 266 til noget meget betydningsløst, og først

280

naar vi har foretaget en saadan Reduktion, naar vi til Antallet af virkelig arbejdsuvillige. Disse bliver, hvis disse Forhold bliver bekendt paa rette sted, ogsaa behandlet paa behørig Maade.

Jeg synes derfor ikke, at al den megen Tale om svigtende Arbejdsvillie har saa

285

stor Basis i det virkelige Liv. Lad mig tilføje, at der var 70 000 arbejdsløse, da vi var værst stillede, da vi manglede Materialer, Kul og andre Fornødenheder, som er forudsætningen for, at Arbejderne overhovedet kan beskæftiges; men dette Tal, 70 000, faldt øjeblikkelig og faldt saa stærkt, som Materialetilførselen muliggjorde, saaledes at vi i Løbet af dette Aar har været nede paa 6 000—8 000

290

arbejdsløse — Tallet er en lille Smule højere nu. Det faldt altsaa fra 70 000 Dag for Dag, saa snart Materialet og Kullene o. s. v. efterhaanden kom til Stede, og dette er i Virkeligheden fra de arbejdsløse selv den allerbedste Imødegaelse af den Usandhed, at disse mange Tusind arbejdsløse hellere vil have Understøttelse end Arbejde. Ikke saa snart var Muligheden for Arbejde til stede, før de

295

selvfølgelig valgte Arbejde fremfor denne kummerlige Understøttelse, som det i Virkeligheden er. Thi Fristelsen til at handle anderledes, end de gjorde, er uhyre ringe. Det er ganske urigtigt, naar det er blevet sagt, at der gives mere eller lige saa meget i Understøttelse som det, de paagældende kan tjene ved Arbejdet. Der vaages meget strengt ikke blot fra de enkelte Arbejdsløshedskasser, men ogsaa fra

300

Arbejdsløshedsinspektoratets og fra Ministeriets Side over, at Understøttelsesbeløbene ved deres Fastsættelse sættes i et rimeligt Forhold til den

Fortjeneste, der er almindelig i Faget og efter Lovens Ord ikke er højere end som
Maksimum $\frac{3}{4}$ af den almindelige Arbejdsfortjeneste. Der har foreligget
305 Tvivlstilfælde, f. Eks. som følge af, at der ved Loven af 1918 blev indført en
Paragraf, § 12, der blandt andet bestemmer, at de arbejdsløse efter en vis bestemt
langvarig Arbejdsløshed og i Tilfælde af en vis Børnerigdom har Krav paa en
særlig Understøttelse af Hjælpekassen. Der har været klaget over, at
Hjælpekassen ikke vilde udbetale disse Beløb, og jeg maa sige med Sorg og Skam,
310 at der har været i Hundredevis af Hjælpekasser, der har nægtet at udbetale de
arbejdsløse, hvad der virkelig tilkom dem efter Loven. Først efter indgaaende
Undersøgelser, efter absolut Paa bud fra Ministeriets Side, har i adskillige
Tilfælde Hjælpekassebestyrelser været at formaa til at udbetale, hvad Loven
paabød dem. En Mængde saadanne Tvivlstilfælde har foreligget, hvor der har
315 været Foranledning til at foretage indgaaende Undersøgelse for at udfinde,
hvorvidt Vægningen mod at udbetale kan være begrundet i, at den paagældende
har en højere Understøttelse end Arbejdslønnen paa Stedet. Man nøjes altsaa
ikke blot med at konstatere, at Lønnen for Snedkere, Skomagere o. s. v.
almindeligvis er saa og saa meget, men man undersøger og konstaterer ogsaa,
320 hvad Arbejdslønnen er paa det paagældende Sted, og forsaavidt Understøttelsen
viser sig at gaa over de $\frac{3}{4}$, som Loven fastsætter som Grænse, maa den
Understøttelse, de paagældende skal have, indskrænkes i Forhold dertil.

Der bliver derfor ikke tilbage nogen som helst rimelig Grund for Arbejderen til
325 at foretrække en Understøttelse, der dog i intet Tilfælde kan komme op paa
Højde med, hvad han eller hun vilde være i Stand til at tjene ved Arbejde, og jeg
maa tilføje, at der er ingen Grund til at formode, at her sker en Tolereren af
Misbrug. Ministeriet har ikke, absolut ikke, været skaansom overfor Misbrug —
thi enkelte Misbrug har der selvfølgelig været, det er der aldeles ikke Grund til at
330 benægte. Det hænder jo i alle forhold, og er ikke noget særkende for
Arbejdsløshedskasser, at der kan være en og anden, der øver Misbrug. Det
kender Forsikringsselskaber, det kender Sygekasser, der kender alle, der har en
lignende Virksomhed som Arbejdsløshedskasserne. Naturligvis kan der være et
og andet Individ, som søger at berige sig, en og anden, der ikke har Lyst til sin
335 Virksomhed, og som foretrækker at hutle sig igennem ved Hjælp af en ringe
Understøttelse. Naturligvis findes der saadanne, men de tolereres ikke, hverken
af Kassernes Ledelse eller af Administrationen. Der er i det Aars Tid, jeg har
forestaaet den paagældende Afdeling af Administrationen — og formodentlig
er det ogsaa sket i Tiden, før jeg overtog disse Sager kommet en Del Klager fra
340 Medlemmer, som er blevet berøvet deres Understøttelse, som er blevet straffet

efter de fastsatte Regler med Karantæne i en vis Tid, altsaa Udelukkelse fra Adgang til Understøttelse i 3 eller 6 Maaneder eller hvad Tid, der nu er fastsat, eller fuldkommen Udelukkelse fra Kasserne. Saadanne Klager fra Medlemmer, 345 der har følt sig forurettede, er altid efter Undersøgelse blevet afvist, ikke en eneste saadan Klage er i det Aar, jeg har haft med Sagerne at gøre, blevet taget gyldig, saaledes at Inspektoratets eller Kassens Afgørelse er blevet omstødt.

Som alt sagt: Der er ingen Grund til at mene, at en saadan Virksomhed skulde 350 have kunnet gennemføres gennem disse Aar, uden at der kan paavises et eller andet Misbrug. Men disse berettiger ingenlunde til i den Grad at lægge Arbejdsløshedskasseinstitutionen for Had, som det er sket ved Udtalelser her, og som det er sket ved Udtalelser paa politiske Møder, og som det for nylig er gjort af en Arbejdsgiver paa Industrimødet. Naar vi endelig skal tale om 355 Misbrug, er de arbejdsløse jo ikke helt alene om at øve Misbrug. Det sker ogsaa i andre forhold. I adskillige Sager, jeg har haft forelagt i dette Aars Tid, har jeg faaet Oplysninger, der viser, at det ikke blot er de egentlige Arbejdere, der søger at berige sig paa Arbejdsløshedskassernes Bekostning. Der har ogsaa foreligget andre Tilfælde, saaledes har et meget betydeligt Antal af selvstændige Fiskere 360 søgt Adgang til Arbejdsløshedskasserne og faaet Adgang til dem, fordi de paa et vist Tidspunkt manglede Petroleum eller af andre Grunde ikke havde Mulighed for at drive deres Erhverv. Det er maaske en Fejl, at de er kommet ind i Arbejdsløshedskasserne, det er muligt, men de har i hvert Fald selv været med om den Fejl. Ved Undersøgelser, der er foretaget i adskillige af den Art Sager, har 365 det vist sig, at mange af disse Fiskere aldrig havde arbejdet som Arbejdsmænd — det var i Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, de havde indmeldt sig — og heller ikke havde tænkt paa at gøre det; de vilde blot have Understøttelse, og til Trods for, at der senere blev Mulighed for at drive Fiskeri, ønskede adskillige af dem desuagtet at forblive i Arbejdsløshedskassen. Der var iblandt dem flere, der 370 var endog ret formuende Folk; alligevel søgte de denne Arbejdsløshedsunderstøttelse og lod sig udbetale i visse Tilfælde klækkelige Beløb af Arbejdsløshedskassen. Der har ogsaa i enkelte Tilfælde været mindre Landbrugere med ganske betydeligt Jordareal og ganske betydelig Formue, som har smuglet sig ind i Arbejdsløshedskassen. De havde hidtil passet deres 375 Jordbrug selv, maaske med Konens Hjælp, gik ikke paa Arbejde noget fremmed Sted og søgte heller ikke Arbejde hos fremmede, men desuagtet hævdede de Arbejdsløshedsunderstøttelse. Jeg har et Tilfælde i Erindring. Det var en Landmand, som hævdede 415 Kr. i Arbejdsløshedskassen uden at føle sig moralsk betynget i den Anledning. Saadanne Medlemmer er selvfølgelig, naar disse

Oplysninger er kommet til at foreligge, blevet udelukket af Arbejdsløshedskassen, thi de har jo ikke deres Plads der, det er ganske utilstedeligt, at de er der. Der findes vedrørende Landbrugere, og for øvrigt ogsaa andre, faste Regler, efter hvilke Medlemsretten bestemmes.

385

Jeg nævner dette, fordi det viser, at man ikke kan værges sig mod Misbrug. Misgreb kan øves baade af den ene og den anden. Jeg husker et andet Tilfælde fra min Virksomhed i Ministeriet — det er ogsaa en Sag, der vedrører Arbejdsløshed —, som viser, hvorledes der kan øves Misbrug, hvor man ikke
390 havde Grund til at tro det. Der udbetaltes jo gennem Arbejdsanvisningen til Folk, der var vil lige til at rejse bort fra deres Hjem for at tage Arbejde paa fjerne Steder, naar de havde Familie andetsteds at forsørge, en Opholdsgodtgørelse; i en Sag, jeg nylig har haft til Paakendelse, viste det sig, at en Entreprenør modtog disse Sendinger af Penge til den paagældende, men han betalte dem ikke ud til
395 ham, han stak dem i sin egen Lomme. Entreprenøren havde paa den Maade tilvendt sig op mod 200 Kr., som var bestemt til en arbejdsløs Familieforsørger, der skulde have Opholdsgodtgørelse. Arbejderen fik aldrig en Skilling af de Penge, Entreprenøren brugte dem selv. Vil man nu sige, at saa er alle Entreprenører nogle daarlige Individer? Nej, det vil man ikke sige, lige saa lidt
400 som man vil sige, at alle Landmænd og Fiskere er nogle slette Personer, fordi nogle af dem har søgt at smugle sig nogen Understøttelse til. Men saa bør man heller ikke i den Grad undergrave Tilliden til Arbejdsløshedskasseinstitutionen, som man i den offentlige Diskussion har gjort paa Basis af nogle ganske uberettigede Angreb. Thi de Sigtelser, der er kommet frem, har, som jeg har søgt
405 at godtgøre, været i høj Grad overdrevne.

I et Referat af Indlederens Tale, paa Arbejdsgivernes Møde forleden Dag hedder det saaledes under Overskriften »Misbrug fra Medlemmernes Side«: »Snart holder Kuskenes Vogne i Havnen, for spændte og lastede, medens Vognstyrerne
410 er til Kontrol, snart meldes der om, at Vognene ligefrem holder i Række foran Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, medens Kuskene aflægger et Besøg i Arbejdsløshedskassen«. Naar man nu hører dette udtale af en Mand, der burde vide Besked, og som var i Stand til at undersøge, hvorvidt de paagældende Rækker af Vogne betød, at saa og saa mange Kuske snød sig en Understøttelse
415 til, maa Publikum faa den Opfattelse, at det dog staar forfærdeligt til. Jeg har derfor ladet forespørge hos Arbejdsanvisningsdirektoratet, hvor mange Kuske der var arbejdsløse, for saa kan man dog danne sig et Skøn over, om det er muligt, at lange Rækker af Vogne kan holde, medens Medlemmerne bliver

420 afkontrollerede. Det viser sig da, at i de sidste 4 Uger har der været indskrevet
den 14. November 29 arbejdsløse Kuske, den 7. November 25, den 24. Oktober
14 og den 10. Oktober 39. Disse Tal tyder ikke paa, at de Vognrækker, der skal
have holdt dels ved Havnen uden Kuske, dels udenfor Arbejdsløshedskontoret,
425 de 14 i en Uge og 25 i en anden var Kæltringer, saaledes som den paagældende
Arbejdsgiver har sigtet dem for at være. Det sandsynligste er selvfølgelig, at det
aldeles intet har paa sig, at dette Angreb er fuldkommen grebet ud af Luften, at
det er Formodninger. Man har set et Par Vogne holde udenfor
Arbejdsløshedskontoret, og deraf slutter man straks, at det er arbejdende Kuske,
430 som er inde at lade sig kontrollere og faa udbetalt Understøttelse som
arbejdsløse. Paa den Maade har man ikke Lov til at angribe en offentlig
Institution, der er saa betydningsfuld som Arbejdsløhedskasserne. Det er en
Bevisførelse, som er saa slet og løs, at det er aldeles utilstedeligt.

435 Den paagældende Taler paa Industrimødet, for hvem det gjaldt om at vise, at
Danmark var der slettest regerede og styrede Land i Verden, foretog en
Sammenligning mellem Danmark, Sverige og Norge med Hensyn til deres
Stilling til Arbejdsløshedsunderstøttelserne og dokumenterede sin Fremstilling
ved at sige: I Norge har man udbetalt saa og saa lidt i
440 Arbejdsløshedsunderstøttelse, i Sverige saa og saa lidt, men i Danmark saa og saa
forfærdelig meget. I Danmark, sagde han, har man alene i 1918 med et rundt
Tal anvendt 50 Mill. Kr. til Arbejdsløshedsunderstøttelse. Han gik ganske
udenom det Spørgsmaal, som nu for det første er afgørende, hvor vidt der i
Danmark, Sverige og Norge har været ens Forhold med Hensyn til
445 Arbejdsløshed og Arbejdsmuligheder. Det er jo en Kendsgerning, at i Norge
manglede man aldeles ikke hverken Drivkraft eller Materialer til
Virksomhederne, og som følge deraf var der, medens vi havde 70 000
arbejdsløse, aldeles ingen Arbejdsløshed i Norge. Der var kun et beskedent
Antal arbejdsløse i Sverige, thi og saa der var man i mange Henseender
450 gunstigere stillet med Hensyn til Arbejdsmuligheder end i Danmark. Denne Del
af Undersøgelsen forbigik den ærede Taler fuldkommen. Men dernæst er det
ganske urigtigt, hvad han sluttede med at sige, nemlig at Danmark i 1918 har
udbetalt 50 Mill. til de arbejdsløse. Det har vi ikke gjort hverken i 1918 eller i
noget andet Aar. I 1917—18 har vi ifølge Statsregnskabet udbetalt 15 922 438
455 Kr., og paa Statsregnskabet for Aaret 1918—19 finder man paa denne Konto 26
894 764 Kr. Altsaa end ikke ved at slaa disse to Finansaar, som er de værste,
sammen kan man naa op til de 50 Mill. Kr., som den ærede Taler paa

Industrimødet foregav var Udgiften for Danmark alene i det ene Aar.

460

Jeg har nu søgt at belyse denne Tale om Misbrugene, men saa er der naturligvis den anden side, som det ærede 7de Medlem for Hjørring Amt (Johan Knudsen) anførte her, Fortolkningerne. Der er sket Fortolkninger, sagde det ærede Medlem, Fortolkninger, der har ført os ind i Statssyndikalisme. Der er i alt Fald paa Arbejdsgivermødet anført et Tilfælde, som skulde være særlig grelt, nemlig at de kvindelige Bryggeriarbejdere har faaet Understøttelse til Trods for, at deres Arbejdsløshed var begrundet i en Strejke. Det kan ganske vist ikke benægtes, jeg har i en vis Situation truffet den Afgørelse, at de kvindelige Bryggeriarbejdere skulde have Arbejdsløshedsunderstøttelse, men hvorledes var Stillingen?

465

470

Stillingen var den, at de mandlige Bryggeriarbejdere, som er et betydeligt større Antal end de kvindelige, men ikke staar i samme Organisation som disse, efter at have forhandlet, men ikke faaet et tilfredsstillende Resultat, havde besluttet at afvise et Tilbud og at standse Arbejdet, en Strejke, som jeg aldeles ikke billiger, thi den var i strid med Overenskomsten. Men Kvinderne i Bryggerierne havde

475

aldeles ingen Indflydelse herpaa, og hvorledes gik det til hos Kvinderne? De har en selvstændig Overenskomst, de udgør en selvstændig Organisation, der selv har forhandlet, og som har afsluttet Overenskomst med Bryggerierne. Ogsaa de kvindelige Bryggeriarbejdere havde forhandlet ved den paagældende Lejlighed, de vedtog for deres Vedkommende et foreliggende Forligstilbud og var villige til at gaa i Arbejde paa de Betingelser, man havde opnaaet Enighed om. Men de er Hjelpearbejdere, de er ikke i stand til at arbejde alene; lige saa lidt som

480

Arbejderne er i Stand til at producere øl eller noget andet, naar de mangler Materiale, lige saa lidt kan Kvinderne producere Øl, naar de mandlige Bryggeriarbejdere udebliver. Men det vilde dog være en højst ejendommelig

485

Fremgangsmaade at behandle disse Kvinder som Forbrydere, naar de har gjort alt det, man vilde have de skulde gøre: vedtaget et Overenskomstforslag og været villige til at gaa i Arbejde, men blot var blevet afvist med den Besked, at der var intet Arbejde til dem. Hvilken Aarsag der forelaa for Arbejdsløsheden, kunde jo være dem temmelig ligegyldigt. Jeg kan ikke se, med hvilken Ret man kunde nægte de paagældende Kvinder Understøttelse, og i strid med Retten vilde jeg ikke gøre det. Følgelig traf jeg, da Sagen sluttelig blev forelagt for mig, den Beslutning, efter min Mening i Overensstemmelse med Lovens Ord og Aand, at de paagældende var berettigede til Understøttelse, fordi de ikke i mindste Maade havde Indflydelse paa den saakaldte ulovlige Strejke, der foregik i

490

495

Bryggerivirksomheden fra Mændenes Side, og de for deres Vedkommende havde været villige til at arbejde, men var blevet afvist, fordi der ikke fandtes

Arbejde til dem paa Grund af de af andre fremkaldte Forhold.

500 Men maaske indesluttet der i disse Taler om Misbrug, Fortolkninger, Arbejdsvægtring o. s. v. noget andet end det, de giver sig ud for. I forskellige Udtalelser sporer man andre Hensigter. Man sporer den opfattelse, at arbejdsløse, blot fordi de er arbejdsløse, ogsaa skal være pligtige at tage Arbejde til en hvilken som helst Pris, der bydes dem, at de overhovedet ikke maa vægre sig ved at modtage tilbuddet Arbejde, selv om det ikke byder dem en Løn, der er svarende til, hvad der kræves til Livets Ophold. Men derom maa jeg sige, at det er aldeles ikke Hensigten med dansk Arbejdsløshedsforsikring. Det har aldrig været Hensigten, at Arbejdsløshedskasserne skulde bruges som Middel til at holde Lønnen nede, og hvis man gennemfører en saadan Fortolkning, hvis der i 510 den høje Rigsdag skulde være eller nogen Sinde blive Enighed om eller Flertal for at gennemføre en saadan Fortolkning, vilde Arbejderne utvivlsomt staa sig bedre ved at give Afkald paa Statstilskud til deres Arbejdsløshedsforsikring. At det vilde blive Resultatet, er jeg ikke i Tvivl om, men jeg er heller ikke i Tvivl om, at Samfundet vilde faa en alvorlig Svie, hvis det kom til et saadant Brud 515 mellem Samfundet og Arbejdsløshedsinstitutionen.

Jeg har jo ogsaa haft Tilfælde til Behandling af denne Art. Jeg husker et fra den allerseneste Tid, hvor en Landkommune tilbød nogle arbejdsløse Stenslagning til en vis Akkordbetaling. De paagældende arbejdsløse var ganske vist ikke 520 Stenslagere, var aldeles uøvede, kunde ikke gaa ind i det paagældende Arbejde. Men desuagtet sagde man til disse 6—7 Mand, eller hvor mange det var: Der ligger de og de Sten, dem kan I slaa til den og den Akkordbetaling. Da de arbejdsløse havde faaet tænkt sig om et Øjeblik, erklærede de, at det kunde de ikke eller vilde de ikke. Thi det viste sig, at den Løn, man fra den paagældende 525 Kommunes Side tilbød dem for at foretage Stenslagningen, til Trods for, at de ikke var øvede Stenslagere, alligevel var lavere end den, man betalte i samme Amt ved Amtets Vejarbejde og Stenslagningsarbejde; og det viste sig ved den Undersøgelse, som senere blev foretaget, at den var meget lavere end den, der var hjemlet ved Overenskomster andre steder i Landet om tilsvarende Arbejder. Da 530 Kommunen fik at vide, at de paa gældende ikke vilde gøre Arbejdet, gjorde den intet Forsøg paa at overtale dem til det ved at sige: Er der da noget i Vejen med Lønnen, eller skal vi forhandle om, hvor meget I skal have i Løn? eller deslige, aldeles ikke. Det havde dog været rimeligt, om den paagældende Kommune saavel som andre havde stillet sig paa den Maade, at naar det var uøvede Folk, 535 man vilde have til at gøre et Arbejde, fordi det er mere moralsk opbyggende at

arbejde end at faa Understøttelse — hvad jeg fuldt ud erkender —, havde den sagt til dem: Nu akkorderer vi om en vis Udbetaling for de første 3 Uger — eller hvor længe man mener, det er nødvendigt, for at de vedkommende kan faa en
540 vis Øvelse i Faget, og saa kan vi senere tale om, hvorledes Akkordbetalingen skal være, for at der kan være Mening i Tingene. Noget saadant fandt man aldeles ikke paa dèr; det har man gjort andre Steder, og det er den rigtige Fremgangsmaade. Saa er der ingen Vanskeligheder, saa faar man de Arbejdere, man vil have. Jeg husker et Sted, hvor man fik talrige Tekstilarbejdere til at gøre
545 Stenslagningsarbejde, fordi man stillede sig paa en forstandig Maade overfor dem. Men her skete altsaa intet af den Art, og der skete overhovedet ikke andet end, at de paagældende Arbejdere blev indklaget for at have vægret sig ved at udføre et dem tilbudt Arbejde. Denne Sag har saa været behandlet af Arbejdsløshedsnævnet og —inspektoratet og er sluttelig havnet hos mig, efter at
550 Nævnet, der, som bekendt, bestaar af Medlemmer af alle politiske Partier, enstemmigt havde givet Arbejderne Medhold i deres Arbejdsvægring. Efter denne Kendelse fra Nævnets Side kan jeg ikke sige andet, end at jeg har forholdsvis let ved at give de paagældende Medhold og vil ogsaa finde det rimeligt i Hovedsagen at gøre det.

555 Saa siger man videre som Angreb paa Arbejdsløshedsunderstøttelsen: Men disse Kasser, denne Understøttelse benyttes til at under støtte ulovlige Strejker, det er Statssyndikalisme; og naar man svarer, at det ikke er rigtigt, saa siger de: Ja, i det mindste støttes disse Strejker da indirekte; thi de, der ellers kunde optage det
560 nedlagte Arbejde, faar dog Understøttelse.

Maa jeg først sige et Par Ord om Begrebet: ulovlige Strejker. Jeg er absolut Modstander af Systemet Strejker paa Trods af Overenskomster og Aftaler, og det gælder ogsaa mit Parti, og det gælder Hovedorganisationen af
565 Fagforbundene her i Landet. Arbejdernes Organisationer er vokset op og har udviklet sig netop paa Basis af Overenskomstsystemet, og Arbejderklassen er naaet vidt frem netop ved at vise Respekt for indgaaede Aftaler; thi det gav ogsaa en Ret til fra Arbejdernes Side at kræve Respekt fra den anden Parts Side. Det er jo imidlertid erkendt, ogsaa ved den faste Voldgiftsrets Kendelse, at
570 Forudsætningerne for en Overenskomst kan bryde, og saa er det forsvarligt at søge Ændringer indført i Overenskomsten. Bristede Forudsætninger for indgaaede Overenskomster har jo desværre kunnet noteres i vid Udstrækning i disse Aar paa Grund af den vanvittige Prisstigning, som fra Dag til Dag kuldcastede alle Aftaler om Lønvilkaar for Arbejdere. Det er derfor forstaaeligt,

at naar Forudsætningerne saaledes er bristet, har det fremkaldt Strid, naar Arbejdernes Modpart ikke vilde vise Forstaaelse overfor disse bristede Forudsætninger. Under Hensyn til de Forhold, som Prisstigningen har hidført, maa man jo ganske utvivlsomt, hvad man iøvrigt mener om Overenskomsters
580 absolutte Bestaaen og Opretholdelse, erkende Berettigelsen af, at Forhandlinger bør optages ogsaa i en Overenskomstsperiode, og at Strejker ogsaa indenfor visse Grænser maa være berettigede, naar den anden Part ikke viser fornøden god Villie til at genoprette den Forudsætning, der er bristet: at Arbejderen ved sit Arbejde skal kunne tjene, hvad der er nødvendigt til Livets Ophold. Der har
585 utvivlsomt i disse Aar været Lejligheder, hvor Strejker ikke var paakrævede. Men man kan naturligvis ikke ved Bedømmelsen af disse Strejker, disse Ulovligheder, se bort fra den Paavirkning, som Krigen har øvet paa Sindene; heller ikke maa man overse, at Eksempler fraoven kan have øvet Indflydelse, og endelig har ogsaa en demagogisk og organisationsfjendtlig Bevægelse over hele verden
590 bidraget til Forvirring af Begreberne. Jeg har aldrig undladt at advare imod Overenskomstbrud, og jeg vil aldrig blive træt af at foreholde mine Klassefæller Arbejderne, at de bør afholde sig fra at nedbryde det Retsbegreb, som hver Overenskomst er bygget over; og naar jeg gør dette, tilstaar jeg gerne, at min Advarsel navnlig fremkommer, fordi jeg forudser den største Skade for
595 Arbejderne selv, hvis Respekten for Overenskomster nedbrydes. En kort Stund kan det maaske betale sig, men Arbejderne bør ikke indstifte en Tilstand, som kan blive anvendt mod dem selv i Perioder, hvor den anden Part føler sig stærk nok til, paa Trods af Aftaler, der er indgaaede med Arbejderne, at gennemføre den opfattelse af Overenskomsten, som er hans.

600 Og da jeg ogsaa nærer den her fremsatte Overbevisning med Hensyn til Strejker og nærer en absolut Uvillie overfor, hvad der med Rette kan betegnes som overenskomststridige Handlinger, har jeg heller ikke følt mig opfordret til at drive den saakaldte Statssyndikalisme, de ulovlige Strejker er aldeles ikke blevet
605 støttet, saaledes som man har villet give det Udseende af. Man har her og andetsteds talt om Havnearbejderne i forbindelse med hele Omtalen af Arbejdsforholdene og Arbejdsløshedsunderstøttelsen, men jeg maa dog, om end det modsatte ikke er blevet sagt, for alle Tilfældes Skyld oplyse, at Havnearbejderne i København ikke har oppebaaret Understøttelse af
610 Arbejdsløshedskasserne, Understøttelserne dør der den 23. April standset af helt andre Aarsager, nemlig fordi der ikke kunde opnaas Enighed om et Kontrolsystem, og man hævdede fra Ministerlens Side, at kontrol skulde der være; vilde man ikke underkaste sig den betrykkende Kontrol, som vi ønskede

615 gennemført i et Reglement, standsede Understøttelsen, og det skete.

Efter den Tid er forskellige Strejker kommet, men der har aldeles ikke været Tale om, at hverken de strejkende eller de arbejdsløse ved Havnen har faaet Understøttelse. Derimod har der været et andet Tilfælde, som ogsaa nu og da er fremdraget, idet nogle Arbejdere paa Flydedokken — jeg tror 65 — stejkede overenskomststridigt, og der fandtes paa samme Tid et Antal af ca. 800 arbejdsløse Maskinarbejdere. Her handlede man netop, som det kræves; hvad enten det staar i Loven eller ikke, maa det anses for at være Lovens Mening. I Henhold hertil beordrede jeg, at den paagældende Afdeling af 625 Arbejdsløshedskasserne skulde lukkes. Understøttelsen kom ikke til Udbetaling til de 800 arbejdsløse Maskinarbejdere, efter at den paagældende Afdeling havde gjort sig solidarisk med de 65 ulovligt strejkende.

Jeg har for nylig haft foreliggende en Klage fra en stor Købstad, idet nogle arbejdsløse klagede over, at skræddernes Arbejdsløshedskasse havde standset 630 Udbetalingen af Understøttelsen til forskellige Medlemmer i den paagældende By, og Begrundelsen for Standsningen var, at et Antal Arbejdere, der tidligere havde været beskæftigede hovedsagelig med Hjemmearbejde, nu fremdeles ønskede Arbejdsløshedsunderstøttelse, fordi de ikke ønskede at tage Arbejde paa en Systue, altsaa et Sted ude i Byen. Det er en Selvfølge, at den paagældende 635 Arbejdsløshedskasse havde Ret til at standse Understøttelsen, og at de paagældende Klagere, da de henvendte sig til Ministeriet, blev afvist. Det er et Eksempel paa den Handlemaade, der er fulgt under Administrationen af Arbejdsløshedskasserne, og det tyder altsaa aldeles ikke paa, at man har Ret i, at 640 der foregaar disse grove Misbrug, eller at der overhovedet er Anledning til de Klager, der bestandig lyder og under denne Finanslov i stor Udstrækning er kommet til Orde baade i og udenfor Salen.

Tilbage bliver Spørgsmaalet om Fremtiden. Naturligvis maa det være Opgaven 645 at vende tilbage til den almindelige Arbejdsløshedsforsikring, tillemptet efter det Løn- og Prisniveau, vi nu er naaet til. Den midlertidige Lov udløber den 31. December d. A., og man har allerede i lang Tid beskæftiget sig med Forarbejderne til Revisionen af denne eller af den normale Lov eller af begge. Det ærede 9de Medlem for Odense Amt (Jensen-Sønderup) fremkom med 650 stærke Angreb i Anledning af, at disse Lovforslag endnu ikke var fremsatte. Det ærede Medlem sagde blandt andet, at det ikke var loyal fra Ministerens Side saaledes at vente med Fremsættelsen af Lovforslagene, og han motiverede sin

Bebrejdelse med, at det var Forudsætningen, at den nye Lov skulde foreligge tre
655 Maaneder før den nuværende midlertidige Lov udløb, og at en saadan
Forudsætning skulde være etableret i Kommissionen angaaende
Arbejdsløshedsunderstøttelse, som i 1918 beskæftigede sig med Sagen. Jeg maa
tilstaa, at denne Forudsætning har jeg intet kendt til, før det ærede Medlem nu
omtalte den, jeg har heller ikke kunnet faa dens Rigtighed bekræftet, efter at det
660 ærede Medlem har omtalt den, det har ikke været mig muligt at faa bekræftet, at
der paa nogen som helst bindende Maade af Kommissionen skulde være givet et
saadant Tilsagn. Jeg ved heller ikke, hvorledes det var muligt at gøre dette,
hvorledes skulde man et Aar eller halvandet før en Sags Behandling kunne sige,
om der vil gaa tre Maaneder eller kun to eller een Maaned til Behandlingen af en
665 saadan Sag?

Spørgsmaalet om den ekstraordinære Lovs Bortfald maa efter min Mening
afhænge af Forholdene paa det Tidspunkt, hvor der er Tale om dens Bortfald.
Hvis Arbejdsløsheden og Prisforholdene har den samme Karakter den 31.
670 December dette Aar som i fjor ved samme Tid, er der formentlig ingen
Begrundelse for at lade den bortfalde, men naar vi er kommet ind i nogenlunde
normale Tilstande igen, vil der være ringe Mening i at opretholde den. Jeg tror
derfor, at en Forlængelse af den midlertidige Lov under Hensyn til den abnorme
Tilstand, som fremdeles hersker, er det mest nærliggende. Men som alt
675 bemærket, der har længe været arbejdet med denne Sag,
Arbejdsløshedsinspektoratet og Arbejdsløshedsnævnet har beskæftiget sig længe
og indgaaende med den. Det viser sig, at der i den almindelige Lov om
Arbejdsløshedsunderstøttelse er en Række Punkter, som man fra forskellige
Sider ønsker ændret. Jeg havde egentlig tænkt, at der kun var Tale om ganske
680 enkelte og ganske bestemte Ændringer, som tog Sigte paa at sætte
Arbejdsløshedskasserne i Stand til at udbetale en større
Maksimumsunderstøttelse, end de efter den hidtil bestaaende Ordning har
kunnet gøre, hvilket, efter at Prisniveauet er forandret, maa anses for
nødvendigt; men den Omstændighed, at der er fremkommet et saadant Utal af
685 Ønsker fra dem, som har med Lovens Administration at gøre, vanskeliggør
fornuftigvis Afslutningen af Arbejdet paa denne Sag. Hele dens vanskelige
Karakter illustreres ogsaa derigennem, at det ikke har været muligt for
Arbejdsløshedsnævnet at naa til — jeg vil ikke sige et enigt Standpunkt, men
ikke en Gang til en klar Deling. Det viste sig og saa for disse Mænd, der sidder
690 som Medlemmer af denne Institution, at hele Sagen ikke er saa lige til, som man
fra visse Sider antager. Jeg har først for ganske nylig, for meget faa Dage siden,

modtaget Indstillingerne vedrørende Sagens Ordning, og det er nu en Gang
nødvendigt i en saa indviklet og vanskelig Sag som denne at have Tid til at
695 overveje de mange forskellige Spørgsmaal, som er rejste ved Tanken om
Revision. Det gælder jo om at naa til en Lov, der paa bedst mulig Maade sikrer
Institutionen og tillige Arbejderne mod uberettigede Indgreb og Angreb. Jeg
haaber om faa Dage at skulle kunne forelægge Sagen for Rigsdagen og tænker, at
der saa ogsaa maatte kunne blive fornøden Tid til at overskue, paa hvilken
700 Maade Rigsdagen vil behandle denne Sag.

Jeg skal dernæst sige nogle faa Bemærkninger i Anledning af det ærede Medlem
fra Kolding (N. Johan Laursen) Udtalelser om Strejkeretten. Det ærede Medlem
beskæftigede sig blandt andet ogsaa med, hvad jeg ved Lejlighed havde sagt
705 herom. For at der ikke skal være nogen Tvivl i den Henseende, maa jeg sige, at
det, jeg allerede foran har sagt, utvivlsomt har gjort det klart, at jeg ikke hører til
dem, der blindt bifalder enhver Strejke, og derfor heller ikke anerkender enhver
Strejkestandsning som berettiget Strejke. Det afhænger alt sammen af
Grundlaget for Strejken, Overenskomstens Varighed i Forhold til
710 Prisforholdene, Formen, hvorunder Lønnen er fastsat, saaledes i høj Grad af,
om Arbejderne har været tagne med paa Raad om Lønnen, og om de har haft
Lejlighed til at ytre sig i Tilslutning til den fastsatte Løn. Endelig afhænger det i
høj Grad af, hvorvidt Strejken er besluttet af dem, der i Virkeligheden berøres af
Strejken, eller kun af en mindre Gruppe. Men at opstille faste Regler eller
715 Grænser lader sig næppe gøre. Jeg anbefaler stadig den Hovedregel, at man kun
skal strejke, naar ethvert andet brugeligt Middel er forsøgt uden at opnaa et
tilfredsstillende og heldigt Resultat, og da det i disse urolige Tider er hændt, at
man ikke har iagttaget denne solide Regel, har jeg fundet Anledning til paa det
sted, hvor det ærede Medlem fra Kolding havde bemærket det, at advare imod
720 Misbrug af Strejker. Jeg erkender gerne, at der er Muligheder for at misbruge
Strejkevaabenet, men man er ikke i stand til forud at sige, at i de og de bestemte
Tilfælde er det et Misbrug og i de og de Tilfælde et forsvarligt Brug, eller at de
og de bestemte Arbejdere har Strejkeret, og de og de har det ikke. Noget saadant
kan man aldeles ikke gøre, thi en Strejke maa i hvert enkelt Tilfælde bedømmes
725 efter sit Grundlag, de Forhold, der har været Motiveringen for den. Kun ud
derfra er man i Stand til at danne sig en Mening om, hvorvidt en Strejke er
forsvarlig eller uforsvarlig.

Overfor de bekymrede Udbrud, jeg har hørt her om Tidens Daarlighed, vil jeg
730 ogsaa sige nogle faa Ord. Jeg deler i høj Grad Ønskerne om den størst mulige

Produktion. Jeg kan meget vel med det ærede 7de Medlem for Hjørring Amt (Johan Knudsen) istemme: Arbejde, Arbejde, Arbejde! Det har stadig været min og mine Meningsfællers Overbevisning, at Arbejde er det grundlæggende for
735 Samfundet, og det glæder mig derfor, at saa mange nu erkender Rigtigheden af, at Arbejdet er overmaade vigtigt, og at Pengene alene aldeles ikke gør det. Men naar denne Erkendelse saa er opstaaet, saa maa man gaa videre, saa nytter det ikke at blive staaende ved Ordet Arbejde; saa bør man virkelig sætte alle arbejdsvillige i Virksomhed, og saa bør Samfundet ganske anderledes regulere
740 Virksomheden og gribe ind, saaledes at der bliver Plan i det hele, saaledes at der bliver Arbejde Aaret rundt til alle dem, der virkelig er arbejdsvillige, medens de, der er uvillige, skilles ud og føres over, hvor de faar deres Plads, og at Samfundet undgaar de Kalamiteter, som 70 000 arbejdsløse i en Periode og 40 000 i en anden betyder for Samfundet. Saa bør man ikke søge Samfundet indrettet
745 saaledes, at man i visse Perioder griber, i stedet for til det sunde, lykkebringende Arbejde, til en urimelig Udnyttelse af Arbejdskraften langt udover dens Evne.

En Taler har under denne Forhandling udtalt den Formening, at nu, da der i saa høj Grad kræves Arbejde, kunde man meget godt arbejde 9—10 Timer i Stedet
750 for de nu almindelige 8 Timer. Dette Krav er ganske ulogisk, thi der kan særdeles godt skabes tilstrækkeligt med 8 Timers Arbejde. Der foreligger aldeles intet om, at Verden ikke skal kunne klare sig med, hvad der virkelig kan produceres i 8 Timer. Om fornødent har man jo Lov til at gaa med 2 Hold Arbejdere i Døgnet eller i visse Virksomheder med 3 Hold, om man vil. Man er
755 jo meget vel i Stand til at indføre skiftende Hold. Skal man have meget Arbejde udført, Gud bevares, og har man Arbejderne til Raadighed, saa er der Udveje. De 8 Timer er fuldt tilstrækkeligt. Man behøver ikke at overlaste den enkelte Arbejder med 9—10—12 Timer. Nej, det, det gælder om, er, at der bliver arbejdet i Arbejdstiden, det erkender jeg, og at Lysten til at arbejde i
760 Arbejdstiden tilvejebringes af dem, der har Midler og Magt dertil, paa den Maade, at man giver Arbejderne rimelige og gode Kaar, saaledes at der bliver Lykke og Livsindhold i Arbejdernes Liv. Der er aldeles ikke i Danmark opstaaet nogen Trang til en længere Arbejdstid end den, der nu heldigvis er blevet den almindelige, den Paastand afvises ogsaa ganske derved, at der i øjeblikket findes
765 over 10 000 arbejdsløse her i Landet. Der har hele Sommeren været arbejdsløse, en 6 000—8 000 i alt Fald, og af det, jeg før har sagt, fremgaar det, at Talen om, at det er Folk, som ikke vil bestille noget, er ganske uvederhæftigt. Nej, der har været Mulighed for at faa arbejdsløse hele Aaret igennem og er det fremdeles, og før man har søgt at skaffe disse Arbejde, samt om fornødent at bringe andre

Arbejdsmetoder i Anvendelse, er der ingen Grund til at jamre over den korte Arbejdstid og kræve den forlænget. Den Reserve armé, som de arbejdsløse udgør og alle Dage har betydet for Samfundet, den maa afskaffes, det er et af Midlerne til at skabe bedre, ordnede og rolige Tilstande.

775

Det ærede 7de Medlem for Hjørring Amt, hvis Raab om Arbejde jeg altsaa istemmer, er imidlertid meget inkonsekvent, thi i den samme Tale siger det ærede Medlem paa Spalte 417: »Jeg vil bede den paagældende højtærede Minister og det ærede Finansudvalg om at tage under alvorlig Overvejelse, om
780 det dog ikke kunde være muligt at udsætte forskellige af de Arbejder, som er bragt i Forslag paa Finansloven, saaledes at den store Udgiftssum, som § 26 angiver, kunde nedbringes ganske betydeligt. Der er baade under Jernbanevæsenet og under Post- og Telegrafvæsenet bragt ret rigelige Nyanlæg i Forslag«. Alt dette skal efter det ærede Medlems Mening stryges, men et Par
785 Sekunder før eller efter, at det ærede Medlem udtalte dette, raabte det ærede Medlem: Det, Samfundet trænger til, er Arbejde! Altsaa, Arbejdsløsheden skal forøges, men samtidig skal det ærede Medlem og hans Meningsfæller kunne rejse rundt og fortælle, at Arbejderne er Dovenkroppe, som intet vil bestille. Det forekommer mig i høj Grad urigtigt og inkonsekvent at optræde paa den Maade.
790 Der er, som alt sagt, 10 000 arbejdsløse nu, og der er kun Grund til at vente Forværrelse af dette forhold; derfor bør ethvert Forslag om Iværksættelse af Arbejder ganske sikkert ikke mødes paa den Maade, hvorpaa det er mødt fra det ærede Medlems Side, men tværtimod mødes med et ønske som det, der ogsaa er gaaet gennem adskillige andre Taler, f. Eks. den Tale, som blev holdt af det
795 ærede 9de Medlem for Odense Amt (Jensen-Sønderup), som har beskæftiget sig med Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Fra hans Side blev det meget stærkt fremhævet, hvor ønskeligt det var, at Arbejder blev iværksat, og hans ønske billiger jeg fuldt ud, ogsaa hans ønske om, at der maa blive sat mere Fart paa de forskellige Embedsinstitutioner, der har med Iværksættelsen af offentlige
800 Arbejder at gøre.

805

Vil man imidlertid forøget Produktion og højnet Ansvarsfølelse baade blandt Arbejderne og i Samfundslivet — og det er mit Formaal, jeg har aldeles intet Ønske om, at den Opfattelse skulde brede sig mellem Arbejderne, at det gælder
at bestille saa lidt som muligt, jeg misbilliger enhver Ytring i den Henseende, vil
man højnet Ansvarsfølelse og forøget Produktion, maa man ogsaa komme Arbejderne i Møde og søge at forstaa de Følelser, der behersker Arbejderne, og ikke blot angribe dem og sigte dem paa uærlig Vis for Handlinger, de ikke

810 begaar. Hvis man vil, at Arbejderne skal føle Tilfredshed og Arbejdsglæde, skal
man yde dem et saadant Udbytte af deres Arbejde, at de opnaar gode Kaar,
Kaar, som kan medføre Lykke og Livsindhold ogsaa for Arbejderne. Saa skal
man indrømme dem en rimelig Arbejdstid og ikke møde op med Krav om, at de
godt kan arbejde et Par Timer mere. Og dernæst skal man vise Arbejderne Tillid
815 og ikke ved enhver mulig Lejlighed den Mistillid, som kommer til Orde fra
Arbejdsgivernes og fra konservativ Side. Tanken om at anerkende Arbejdet som
sideordnet Faktor med Kapitalen er utvivlsomt det Middel, som man alvorligt
bør overveje at bringe i Anvendelse, og hvorved man kan skabe oplyste og
interesserede Arbejdere. Lad Arbejderne faa Adgang til at lære Bedrifternes
820 indre Liv at kende, saaledes som de nu har udtalt ønske om, lad dem komme
med ind i Direktionsværelset en Gang imellem og tale et Ord med ved de
Afgørelser, som træffes indenfor de store Virksomheder. Lær Arbejderne, at der
foruden Haandens Arbejdere findes en stor Stab af nyttige Medborgere:
Ingeniører, Tegnere, Arkitekter, Disponenter, og hvad de nu maatte hedde, der
825 gør et nyttigt Arbejde saavel som Haandens Arbejdere. Men lær dem det ved
Selvsyn, vis dem, paa hvilken Maade de forskellige Hjul i den store Produktion
griber ind i hinanden, og lad være med den evigt tilbagevendende
Mistæneliggørelse og Udsprende af den Opfattelse, at Arbejderne i Grunden er
nogle lavere staaende Væsener, som man ikke kan indrømme en sideordnet
830 Stilling med andre Faktorer. Lad Arbejderne ogsaa lære Bedrifternes
økonomiske forhold at kende, lad dem derigennem lære at bedømme, hvor
meget Bedrifterne kan bære. Det er jo den almindelige Tale fra Arbejdsgivernes
Side over for al denne Uro, overfor disse Krav om bedre Kaar, at Bedrifterne
ikke kan bære det, der kræves, og det er jo muligt — det benægter jeg ikke, at der
835 kan være Tilfælde, hvor man meget vel kan anspænde Bedrifterne under de
nuværende Forhold saa stærkt, at de ikke kan bære det, der maaske maatte blive
krævet. Men er det dog saa ikke langt rimeligere at overbevise Arbejderne derom
ved at drage dem med ind der, hvor alle Oplysninger findes, lade dem komme
ind og faa Kendskab til de økonomiske forhold i Bedriften og være med til at
840 give Raad om, hvor der maaske kunde foretages Besparelser? Thi Arbejderne er
ogsaa i Stand til at bedømme Virksomheden, er i meget høj Grad i stand til at
give gode Raad om, hvordan Værksteder og Fabrikker i mange Tilfælde kan
indrettes og udnyttes bedre, end de nu ofte bliver. Der er sikkert talrige
Omraader, hvor — jeg kender det af egen Erfaring — en Arbejder meget godt
845 kan være i Stand til paa den Maade at være nyttig for den Virksomhed, han
arbejder i, og hvor det vilde være overmaade verdifuldt for begge Parter, om et
godt Samarbejde i saa Henseende etableredes mellem Arbejdere og

Arbejdsgivere. Og dette Samarbejde vil utvivlsomt kunne udvikle sig ved
850 Anerkendelse af det Princip, som er rejst fra Arbejdernes Side. Har man, som
man selv erklærer fra Arbejdsgivernes Side, kun et beskedent Udbytte til
Bedriftens Kapitalindskydere, behøver man aldeles ikke at være bange for at lade
Arbejderne komme ind; tværtimod kan det maaske være nyttige. Har man et
overvældende stort Udbytte til Enkeltmand, er det dog naturligt, at Samfundet
855 regulerer disse Forhold, hvis Udbyttet da ikke helt og holdent er Udtryk for,
hvad Enkeltmand ved egne kræfter ganske alene tilvejebringer. Jeg erkender, at
paa disse Omraader kan der være Nuancer, Forskelle, som maa tages i
Betragtning. Vi skal ikke tilstræbe, og Arbejderne tilstræber heller ikke, en
Nivellering, der sætter alle paa 3 000 Kr. om Aaret, eller hvad det nu maatte
860 være. Det tilstræbes ikke fra nogen Side, og det vilde desuden ogsaa være en i høj
Grad usund Fremgangsmaade. Det, som tilstræbes, er en Anerkendelse af
Arbejderne som Mennesker, som Medarbejdere, som den Part, der, ved siden af
Kapitalen, sætter det dyrebareste Indskud i Produktionen i hele verden.

865 Giv dernæst Arbejderne foruden disse Indrømmelser, samfundsmæssigt set, en
betrygget Stilling som andre Borgere. For dem, der ved egne Midler kan
betrygge deres Stilling, er det let nok. For Arbejderne har det ikke hidtil og vil
det formentlig heller ikke i Fremtiden blive muligt ved egne Midler at sikre sig
mod alle de Eventualiteter, som i første Linie rammer Arbejderne, Invaliditet,
870 Alderdomssvækkelse, Sygdom, paadraget under Arbejdet eller under
Paavirkning af Arbejde i usunde Virksomheder. Giv dem paa disse Omraader en
betrygget Stilling, gennemfør altsaa de sociale Love, der i saa Henseende maa
anses for paakrævede.

875 I denne Henseende kan jeg bebude et Lovforslag, paa hvilket der har været
arbejdet i længere Tid, og som meget snart vil kunne foreligge for den høje
Rigsdag, et Lovforslag sigtende til Gennemførelsen af effektiv Omsorg for de
kronisk syge, saa at disse ikke skal være henviste til Fattigvæsenet, og Omsorg for
de saakaldte Arbejdsinvalidider, det vil sige alle dem, som, hovedsagelig ramte af
880 Erhvervs sygdomme, bliver ude af Stand til at skaffe sig Opholdet ved eget
Arbejde, og som ligeledes nu kun er henviste til Fattigvæsenet.

Det ærede 9de Medlem for Odense Amt (Jensen-Sønderup) har i Tilslutning til
sine Bemærkninger om Arbejdsløsheden fremsat en Beklagelse af, at der nu og
885 da var Tilfælde, hvor man maatte give Arbejdere fra Udlandet Adgang til at
komme herind, til Trods for, at der maaske i deres Fag var arbejdsløse, men dog

ikke saadanne Specialarbejdere, som søges, og som i denne Tid specielt søges til Skibsværfterne. Jeg erkender med det ærede Medlem, at der er noget beklageligt i dette Forhold, og det er jo ogsaa rigtigt, at der har foreligget Tilfælde, hvor vi har maattet give saadanne Tilladelser. Det er dog ikke ret mange. Det Antal Tilladelser, der er givet, er meget begrænset, og man har absolut kun givet dem til saadanne Specialarbejdere, som man haardt tiltrængte i Skibsbygningsindustrien, og som man ikke var i Stand til at skaffe herhjemme.

895 Det gælder om saadanne, som betegnes ved Nittere, Stemmere, Forholdere, Vinkelsmede og enkelte andre ganske særlige Specialister, som man ikke har tilstrækkelig mange af med den betydelig udvidede Produktion, som for Øjeblikket finder Sted ved Skibsbygning. Man har imidlertid nogle, ikke ret mange for øvrigt, men nogle Hundrede Smede og Maskinarbejdere, der er

900 arbejdsløse, og det er vel ogsaa sandsynligt, — det er i alt Fald sket før —, at saadanne kan uddannes til at gøre disse Specialarbejder; dette er imidlertid ikke noget, som er saadan lige at løbe til. Nitningen paa Skibene er f. Eks. noget af det mest betydende Arbejde, for et godt Udfald af det paagældende Arbejde i Skibsindustrien. Der kræves grundig Uddannelse og adskillig Færdighed for at

905 tjene Lønnen ved dette, for man bør aldrig glemme, at ikke blot gælder det, naar man taler om, at en Mand kan uddanne sig til at udføre et saadant Arbejde, om f. Eks. at kunne slaa en enkelt Nitte i et Skib eller at kunne rulle en enkelt Cigar, om at erhverve sig de enkelte Greb i manuel Henseende, men det gælder frem for alt om ogsaa at faa den fornødne Færdighed. Det kan jo nemlig ikke nytte

910 noget, at en Mand er i Stand til at slaa en Nitte i et Skib, men maa være en hel Dag om det — saa kan han ikke tjene Lønnen, for det er Akkordarbejde. Han maa have en saadan Færdighed, at der kan blive en rimelig Fortjeneste for ham. Og Arbejdsgiveren vil selvfølgelig ikke tillade ham at erhverve sig denne Uddannelse, medens han arbejder som Nitter eller Forholder, eller hvad det nu

915 er, og han selv kan ikke gaa hen og erhverve sig den ved at gaa i Lære, for han skal maaske forsørge Kone og Børn, og Lærlingelønnen er jo ikke saa stor, at han kan det for den Løn, der nu ydes der. Derimod har der i visse Perioder været oprettet Kursus paa Teknologisk Institut, hvor saadanne Arbejdere har faaet en Uddannelse, som har gjort dem skikkede til at indtræde i saadanne Arbejder,

920 naar der var Efterspørgsel derefter. Dette er under fornyet Behandling i Indenrigsministeriet, specielt igennem det bestaaende Arbejdsudvalg, og jeg antager, at der ogsaa i indeværende Vinter vil kunne blive iværksat Kursus i den Retning, som muliggør Uddannelse af visse Specialarbejdere.

Kilde

Stauning, Th. (1931). Tanker og Taler: Et Billede af 25 Aar i det offentlige Liv. København og Oslo: Jespersen og Pios Forlag

Kildetype

930 Dokumentation i bogværk

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Taler om velfærdsstaten

URI

935 <https://www.dansketaler.dk/tale/thorvald-staunings-tale-om-ulovlige-strejker-og-arbejdersporgsmalet>

940

945

950

955

960